

Česká školní inspekce
Moravskoslezský inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Horní Město, okres Bruntál

793 44 Horní Město 231

Identifikátor školy: 600 131 858

Termín konání inspekce: 20. - 22. leden 2004

Čj.:	n1-1035/04-11011
Signatura:	on1cx115

PŘEDMĚT INSPEKČNÍ ČINNOSTI

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- ❖ Personálních podmínek vzdělávací a výchovné činnosti ve vybraných společenskovedních (český jazyk, cizí jazyky, prvouka, vlastivěda, dějepis) a přírodovědných předmětech (matematika, přírodověda, fyzika, chemie, přírodopis, zeměpis) v 1. až 9. ročníku základní školy vzhledem ke schváleným učebním dokumentům ve školním roce 2003/2004.
- ❖ Materiálně-technických podmínek vzdělávací a výchovné činnosti ve vybraných společenskovedních (český jazyk, cizí jazyky, prvouka, vlastivěda, dějepis) a přírodovědných předmětech (matematika, přírodověda, fyzika, chemie, přírodopis, zeměpis) v 1. až 9. ročníku základní školy vzhledem ke schváleným učebním dokumentům ve školním roce 2003/2004.
- ❖ Průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy ve vybraných společenskovedních (český jazyk, cizí jazyky, prvouka, vlastivěda, dějepis) a přírodovědných předmětech (matematika, přírodověda, fyzika, chemie, přírodopis, zeměpis) v 1. až 9. ročníku základní školy vzhledem ke schváleným učebním dokumentům ve školním roce 2003/2004.
- ❖ Tematické zjišťování v oblasti začlenění tematiky ochrany člověka za mimořádných událostí a první pomoci do vzdělávacích programů v kalendářním roce 2003.

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola (příspěvková organizace) je zřízena obcí Horní Město s adresou 793 44 Horní Město 97. Vzhledem k tomu, že se jedná o nevelkou obec s malým počtem obyvatel a se znevýhodněnými sociálně kulturními podmínkami (leží v okrajové oblasti okresu Bruntál), neustále se stav žáků snižuje. Pro letošní školní rok byla škole udělena MŠMT ČR výjimka z počtu žáků. V současné době (od 1. ledna 2004) škola sdružuje základní školu s kapacitou 180 žáků, mateřskou školu s kapacitou 50 dětí, školní družinu s kapacitou 30 žáků a školní jídelnu s kapacitou 150 jídel. Naplněnost jednotlivých součástí nepřekročila v době inspekční činnosti kapacity stanovené v Zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení. Mateřská škola, školní družina a školní jídelna jsou umístěny na odloučením pracovišti s adresou 793 44 Horní Město 3.

V sedmi třídách 1. až 9. ročníku probíhá výuka 100 žáků podle vzdělávacího programu Základní škola čj.16 847/96-2 schváleného MŠMT ČR dne 30. dubna 1996 s platností od 1. září 1996 včetně úprav a doplňků čj. 25 018/98-22 s platností od 1. září 1998. Vzhledem k nízkému počtu žáků v některých ročnících 1. stupně se žáci 1. a 3. ročníku a žáci 2. a 4. ročníku vyučují vždy v jedné třídě.

Vedle místních žáků navštěvují školu i žáci z přilehlých obcí (Ruda, Skály, Tvrdkov, Dobřečov, Rešov, Stříbrné Hory).

HODNOCENÍ PERSONÁLNÍCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Výuka na celé škole je zajištěna deseti vyučujícími, z nichž pět nesplňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti (dále OPZ) pro daný stupeň školy stanovené vyhláškou. V době průběhu inspekční činnosti vyučovala ve II. třídě (2. a 4. ročníku) vyučující s OPZ, která

dlouhodobě zastupovala nemocnou učitelku (bez OPZ). Z hlediska hospitovaných předmětů a jejich týdenní hodinové dotace bylo v průběhu inspekce zajištění výuky následující:

- Český jazyk vyučovali v 1. až 9. ročníku čtyři učitelé, z nichž jedna vyučující nesplňovala podmínky OPZ. Z celkové týdenní dotace 59 hodin bylo 52 (tj. 88 %) hodin vyučováno kvalifikovaně.
- Cizí jazyk (s celkovou týdenní dotací 19 hodin) je vyučován dvěma učiteli, z nichž žádný nesplňuje podmínky OPZ. Vyučující anglického jazyka ve 4. ročníku má OPZ pro 2. stupeň základní školy, vyučující německého jazyka v 5. až 9. ročníku má pouze středoškolské vzdělání, je však rodilá mluvčí.
- Vlastivědu ve 4. a 5. ročníku vyučovaly dvě učitelky, z nichž jedna nesplňuje požadovanou OPZ. Z celkové týdenní dotace 3 hodin je pouze jedna (tj. 33,3 %) vyučována kvalifikovaně.
- Výuka dějepisu v 6. až 9. ročníku (6 hodin týdenní dotace) je vyučována jednou učitelkou bez požadované OPZ.
- Výuka prvouky (7 hodin týdenní dotace), chemie (4 hodiny), fyziky (8 hodin) a přírodopisu (8 hodin) je zajištěna pedagogy splňujícími podmínky OPZ.
- Přírodověda je vyučována dvěma vyučujícími, z nichž jedna nesplňuje podmínky OPZ (vysoká škola nepedagogického směru). Z celkové týdenní dotace 4 hodin jsou kvalifikovaně učeny 2, tj. 50 %.
- Matematiku vyučuje 5 pedagogů, z nichž dva nesplňují podmínky OPZ (vysoká škola nepedagogického směru a vysoká škola – vychovatelství). Z celkové týdenní dotace 42 hodin je kvalifikovaně učeno 32, tj. 76 %.
- Výuka 8 hodin týdenní dotace zeměpisu je zajištěn jednou vyučující nesplňující podmínky OPZ (absolventka gymnázia).
- Výchovná poradkyně nesplňuje kvalifikační podmínky výchovných poradců ani OPZ.

Z hlediska vyhlášky o podmínkách odborné a pedagogické způsobilosti pedagogických pracovníků a o předpokladech kvalifikace výchovných poradců je personální zajištění výuky hospitovaných předmětů příznivé. Ze 116 týdně odučených hodin sledovaných předmětů je 114 (tj. 70,3 %) vyučováno kvalifikovaně. Při sestavování úvazků vychází ředitel školy z odborné a pedagogické způsobilosti, pedagogické praxe a zkušeností vyučujících, kteří působí ve škole. Vzhledem k velikosti školy, počtu pedagogů a jejich odborné a pedagogické způsobilosti však nelze zajistit plně kvalifikovanou výuku všech sledovaných předmětů.

Organizační struktura školy je jasně stanovená *Organizačním řádem školy* (dále OŘ) obsahujícím 25 ustanovení - *vnitřních směrnic*, detailně a kvalitně rozpracovaných pro všechny oblasti činnosti školy. Z nich vyplývá činnost jednotlivých úseků a vzájemné vazby mezi nimi. Kompetence vymezené v náplni práce ředitele školy, pověřených vedoucích jednotlivých úseků a výchovné poradkyně odpovídají potřebám subjektu. Funkce zástupce ředitele školy není z důvodu finančních možností obce obsazena. Vzhledem k tomu, že mateřská škola a školní jídelna se staly součástí školy teprve 1. ledna 2004 (tato skutečnost je již zapracována v inovovaném organizačním řádu), neproběhla prozatím k datu inspekce společná schůzka vedoucích úseků. Povinnosti všech pracovníků školy jsou zakotveny ve vnitřní směrnici - *pracovním řádu pro zaměstnance školy*. Ta, kromě obecných úvodních ustanovení, přesně definuje v jednotlivých oddílech práva a povinnosti ředitele školy, pedagogických i provozních zaměstnanců. Všichni pracovníci školy získávají potřebné informace včas a v adekvátním rozsahu prostřednictvím plánovaných provozních porad, na základě jejichž usnesení jsou stanoveny měsíční plány. V nich jsou vždy uvedeny termíny i zodpovědnost za jednotlivé

úkoly. Aktuální informace jsou vedením školy předávány bezprostředně při každodenním kontaktu s pracovníky školy.

Ředitel školy účelně využívá ve své řídicí práci poradní orgán - pedagogickou radu. Ta schvaluje *Organizační řád školy* (včetně úprav a doplňků), jehož součástí jsou mj. směrnice - *řád školy a plán práce* - stanovené na školní rok. Především však pravidelně a systematicky hodnotí prospěch a chování žáků za čtvrtletní období školního roku. Jednoznačná kritéria pro průběžné hodnocení vzdělávacích výsledků a chování žáků nejsou stanovena. Z metodických orgánů je ustanoveno pouze metodické sdružení (dále MS) 1. stupně; předmětové komise 2. stupně nejsou vzhledem k počtu vyučujících zřízeny. Hlavní náplní týmové práce MS i práce jednotlivých vyučujících na 2. stupni školy je každoroční aktualizace časově-tematických plánů (např. zapracování podnětů a pokynů MŠMT ČR), příprava a realizace akcí v rámci svých předmětů (soutěže, exkurze, projekty), tvorba evaluačních testů pro jednotlivé ročníky, hodnocení používaných učebnic a výukových textů a podávání návrhů řediteli školy na doplňování kabinetních sbírek.

V oblasti vedení lidí preferuje ředitel školy demokratický přístup s dostatečným prostorem pro názory a potřeby jednotlivců. Nekvalifikovaným a začínajícím učitelům poskytují odbornou a metodickou pomoc uvádějící učitelé, jsou povinni provádět vzájemné hospitace. Kvalitu práce pedagogů sleduje ředitel školy při kontrolní a hospitační činnosti, která je plánovaná a realizovaná. I přes nižší četnost hospitací k datu inspekce má hospitační činnost pozitivní vliv na kvalitu výuky. Hospitační zjištění jsou s učiteli projednávána individuálně, o průběhu a výsledcích včetně opatření je pořízen zápis. Kontrolní činnost ředitele školy v oblasti pedagogické i provozní je systematická a důsledná (zjištěné nedostatky jsou ihned projednávány a jsou přijímána okamžitá opatření k nápravě), vychází z náplní a termínů stanovených ve směrnici OŘ - *hospitační a kontrolní činnost*.

Výsledky veškeré kontrolní činnosti společně s aktivitami jednotlivců přesahujícími rámec vyučovací povinnosti jsou vedením školy zohledňovány při hodnocení a odměňování pracovníků. Kritéria pro přidělování nenárokových složek platu jsou součástí směrnice OŘ - *vnitřní platový předpis*. V této oblasti využívá ředitel školy také individuálního sebehodnocení pracovníků, zejména při „pohospitačním“ pohovoru.

Plánováním v oblasti lidských zdrojů se zabývá ředitel školy na základě aktuální situace vždy v posledním čtvrtletí školního roku. Prioritou pro přijímání nových pedagogů je vždy kvalifikace stanovená právním předpisem a - pro 2. stupeň školy - i potřebná „aprobace“. Ke zkvalitnění pedagogické práce využívá škola zejména dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků (vzdělávání vedoucích pracovníků v oblasti školského managementu, rozvoj počítačové gramotnosti, zvyšování odbornosti učitelů pro výuku jednotlivých předmětů ap.). Stanovená pravidla pro výběr vzdělávacích akcí vycházejí především z potřeb školy a zájmu pedagogů. Informace a získané poznatky jsou jednotlivci prezentovány v rámci společných jednání. Práce ředitele školy s lidmi je plánovitá a systematická.

Personální podmínky vzdělávací a výchovné činnosti umožňují efektivně realizovat zvolený vzdělávací program a jsou vzhledem ke schváleným dokumentům hodnoceny jako velmi dobré.

HODNOCENÍ MATERIÁLNĚ-TECHNICKÝCH PODMÍNEK VZDĚLÁVACÍ A VÝCHOVNÉ ČINNOSTI VZHLEDEM KE SCHVÁLENÝM UČEBNÍM DOKUMENTŮM

Výuka v základní škole je soustředěna do jedné třípodlažní budovy s přilehlým hřištěm a zahradou s ovocným sadem. Součástí zahrady je i školní pozemek se skleníkem. Kromě běžných tříd je v budově i tělocvična, třídy školní družiny, městská a žákovská knihovna a informační centrum. Jako odborné učebny slouží samostatná třída pro výuku informatiky (vybavení v rámci programu Internet do škol) a třída pro výuku výtvarné výchovy a praktických činností. V jedné z běžných tříd jsou soustředěny pomůcky pro výuku fyziky a chemie, není zde však potřebné technické zázemí (rozvody vody, elektřiny apod.). Z hlediska praktického ověřování znalostí a dovedností žáků (pokusy, laboratorní práce) nevyhovuje jako odborná učebna potřebám výuky.

Výuka sledovaných předmětů probíhala v prostorných běžných třídách, z nichž dvě (na 1. stupni) jsou vybaveny novým žákovským nábytkem, avšak bez relaxačních zázemí. Ve zbývajících třídách je nábytek starší, opotřebovaný ale udržovaný. Výzdoba tabelárními a trojrozměrnými učebními pomůckami spolu s ukázkami žákovských prací vytváří ve třídách prvního stupně velmi příjemné a podnětné prostředí. Na druhém stupni je výzdoba každé třídy zaměřena k výuce některého z předmětů.

Učebních pomůcek pro sledované předměty, uložených v příslušných kabinetech a částečně ve skříňích jednotlivých tříd, má škola dostatečné množství. Převážně jsou však morálně a technicky zastaralé. Postupně je prováděna jejich obměna (zejména tabelárních pomůcek), průběžně je doplňována i videotéka a nově jsou pořizovány výukové počítačové programy. Mnohé pomůcky potřebné k aktuální výuce (tabelární pomůcky, mapy, jazykové příručky, audio technika) jsou do učeben přemísťovány dle potřeby z kabinetních sbírek.

Pro všechny sledované předměty jsou žáci vybaveni platnými učebnicemi (pro český jazyk a matematiku jsou vybudovány ucelené řady) a v některých předmětech i pracovními sešity se schvalovací doložkou MŠMT ČR. K výuce zeměpisu a dějepisu mají k dispozici žákovské atlasy, v matematice, chemii a fyzice využívají matematicko-fyzikální a chemické tabulky.

V informačním centru, které slouží i potřebám veřejnosti, je v samostatných odděleních umístěna městská, žákovská a učitelská knihovna s dostatečným množstvím publikací pro výukové potřeby žáků i sebevzdělávání učitelů. Také trvalé připojení na INTERNET využívá škola i veřejnost.

Žáci se speciálními vzdělávacími potřebami jsou vybaveni učebnicemi a pomůckami v souladu s jejich potřebami.

Dobrá úroveň materiálně-technických podmínek vzdělávací a výchovné činnosti podporuje efektivní vzdělávání a umožňuje vzhledem ke schváleným učebním dokumentům realizovat zvolený vzdělávací program.

HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ A VÝCHOVY

Vzdělávací programy

Podle výše uvedeného vzdělávacího programu Základní škola se učí i všichni žáci se speciálními vzdělávacími potřebami. Pro ně jsou učební osnovy realizovaného vzdělávacího programu rozpracovány dyslektickými asistenty do individuálních plánů. Ty jsou vždy

konzultovány s příslušným garantem z pedagogicko-psychologické poradny. V letošním školním roce eviduje škola tři žáky s přiznaným normativem a jednoho bez normativu. Reedukační péče probíhá v době mimo vyučování pod vedením dvou vyučujících, kteří však neabsolvovali potřebné vzdělání. Podkladová dokumentace k těmto žákům vykazovala drobné administrativní nedostatky. Průkazně však zachycuje průběh vzdělávání každého jednotlivce.

Výuka žáků se speciálními vzdělávacími potřebami je ve školním roce 2003/2004 souladu s platnými učebními dokumenty.

Ve všech sedmi třídách devíti ročníků se výuka řídí platnými učebními dokumenty (učebními plány a osnovami) vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 847/96-2 včetně úprav a doplňků čj. 2518/98-22. Kontrolou rozvrhů hodin, třídních knih a třídních výkazů všech devíti ročníků bylo prokázáno, že učební plány rozpracované školou respektují schválené učební dokumenty. Pro každý ročník a předmět jsou zpracovány časově tematické plány, v nichž jsou zapracovány úpravy a doplňky i témata doporučená MŠMT ČR. Učivo, většinou členěno do měsíčních úseků, je zpracováno tak, aby byla zajištěna návaznost mezi jednotlivými ročníky. Pro výuku ve třídách s více ročníky je učivo časově uspořádáno tak, aby výukové cíle obou ročníků spolu korespondovaly. V období inspekce se reálná výuka řídila rozvrhem hodin, který je ve všech ročnících v souladu se školou zpracovaným učebním plánem i se schválenými učebními dokumenty. Z hlediska potřeb žáků odpovídá svou skladbou psychohygienickým zásadám.

Povinná dokumentace školy vztahující se k průběhu a výsledkům vzdělávání a výchovy byla v době inspekční činnosti průkazně vedena.

Kontrolou učebních osnov a učebních plánů se zabývá ředitel školy zejména při hospitační činnosti. Vzhledem k tomu, že funkce zástupce ředitele není obsazena, jsou dílčí kompetence v této oblasti přeneseny na jednoho pedagogického pracovníka (aktuální úpravy časově tematických plánů a soulad jednotlivých předmětů s učebními osnovami, vedení pedagogické dokumentace ap.). Na základě zjištěných nedostatků, které jsou individuálně konzultovány, jsou přijímána potřebná opatření.

Kontrola naplňování učebních osnov je účinná.

Organizace výchovně vzdělávacího procesu vyplývá z vnitřních norem školy úzce specifikovaných v jednotlivých ustanoveních organizačního řádu. Počty hodin v jednom dni a sledu i délka přestávek jsou v souladu s právním předpisem. Skladba rozvrhu hodin a rozložení výuky zohledňuje specifické podmínky školy, dbá na efektivní využívání odborných učeben, respektuje psychohygienické zásady.

Řád školy, v němž jsou zakotvena pravidla vnitřního režimu pro žáky, se vztahuje i k zákonným zástupcům (docházka do školy, omlouvání absence). Vedle povinností žáků (pravidla chování ve škole i mimo školu, bezpečnost žáků, dodržování hygienických předpisů, zacházení se školním majetkem, zneužívání návykových látek) obsahuje i jejich práva, konkretizovaná na základě dokumentu Úmluva o právech dítěte. Řád školy byl projednán a schválen pedagogickou radou, jeho dodržování je důsledně sledováno. Informace žákům jsou předávány průběžně prostřednictvím třídních učitelů. Zákonní zástupci žáků jsou pravidelně informováni o prospěchu a chování jejich dětí na plánovaných třídních schůzkách a „konzultacích rodičů s pedagogy“ (čtyřikrát ročně), průběžné informace pak získávají prostřednictvím žákovských knížek. V neodkladných záležitostech mají zákonní zástupci žáků možnost osobní návštěvy školy (jednání s třídním učitelem, výchovným poradcem, s ředitelem školy) kdykoli po předběžné domluvě. Systém interakce školy a rodiny je funkční. Informace o škole jsou přístupné i na webových stránkách školy. Rada školy zřízena není, spolupráce s rodičovskou veřejností je realizována především prostřednictvím mimoškolních aktivit.

Organizace výchovně-vzdělávacího procesu je funkční.

Na škole působí výchovná poradkyně, která současně vykonává funkci metodika prevence sociálně patologických jevů. Její celoroční činnost je rozpracovaná v ročním plánu práce strukturovaného do jednotlivých měsíců. Poradenská, metodické i informační činnost směřuje vždy k učitelům, žákům a jejich zákonným zástupcům.

Výchovná poradkyně vede evidenci žáků se speciálními potřebami učení, společně s vedením školy a pedagogy vytváří podmínky pro jejich vzdělávání. Na základě shromážděných podkladů předkládá návrhy na další odborná vyšetření žáků, jejichž psychický nebo sociální vývoj, vzdělávací problémy či jednání a chování vyžadují zvláštní pozornost. Úzce spolupráce zejména s třídními učiteli, vedením školy, zákonnými zástupci žáků i s odbornými subjekty. Součástí náplně její práce je i zajišťování odborných přednášek a tematických exkurzí, zejména k volbě povolání.

Postup školy v oblasti sociálně-patologických jevů je účinný. Preventivní činnosti a kompetence učitelů týkající se této oblasti v jednotlivých vyučovacích předmětech jsou podchyceny v rámcovém plánu. V roce 2003 škola realizovala vlastní projekt „Radost na horách“, který byl finančně podpořen krajským úřadem. Škola se výrazně zaměřuje i na zájmovou činnost žáků.

Výchovné poradenství přispívá ke zlepšení výchovně-vzdělávacího procesu.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve vybraných společenskovedních předmětech v 1. až 9. ročníku (český jazyk, německý jazyk, anglický jazyk, prvouka, vlastivěda)

Úroveň výuky ve sledované skupině předmětu je posuzována na základě hospitací, které proběhly u všech vyučujících daných předmětů. Týdenní časová vybraných předmětů odpovídá minimální dotaci stanovené učebním plánem, výjimkou je pouze německý jazyk v 8. ročníku, kde je týdenní dotace posílána o jednu vyučovací hodinu.

Dlouhodobé plánování výuky je realizováno prostřednictvím ročních časově tematických plánů, které koordinuje na 1. stupni školy metodické sdružení. Na 2. stupni jsou zpracovány individuálně učiteli jednotlivých předmětů. Od nich se odvíjela i bezprostřední příprava na vyučovací hodiny. Stanovené výukové cíle respektovaly aktuální složení tříd a vycházely z učebních osnov realizovaného vzdělávacího programu. Návaznost učiva, jeho aktualizace, využití mezipředmětových vztahů, volba učebních pomůcek i většinou efektivní využití vyučovacího času svědčily o promyšlené přípravě učitelů na výuku.

Převaha hospitovaných hodin (šest učitelů, tři bez OPZ) byla zajištěna učiteli s požadovanou kvalifikací. Nekvalifikovaná výuka, v níž se projeví drobné pedagogické a organizační nedostatky i věcné nepřesnosti, však celkově neměla výrazně negativní dopad na kvalitu výuky.

Všechny sledované hodiny probíhaly v běžných učebnách klasicky zařízených s výzdobou vytvářející žákům podnětné prostředí. Materiály, pomůcky a audio technika, potřebné pro výuku, byly do nich přemísťovány z kabinetních sbírek. Dostatečné množství klasických i vlastně vyrobených pomůcek zajišťovalo názornost výuky, efektivně byly využívány i učebnice a pracovní sešity.

Hospitované hodiny byly převážně vedeny frontálně, učitelé se však snažili aktivizovat žáky a zapojit je do vyvozování nových poznatků pomocí skupinové práce (řešení problémových úkolů) i samostatné práce (práce s texty, slovníky).

Hodiny *českého jazyka* (hospitace proběhly ve všech specifických složkách), *prvouky a vlastivědy* byly v ročnících 1. stupně velmi dobře organizovány. Ve třídách se spojenými ročníky byla organizace založená na skupinové a samostatné práci jednotlivých ročníků, v samostatném ročníku na střídání činností s maximálním využitím vstupní i průběžné motivace i častým využitím nejrůznějších relaxačních technik. Učitelky v průběhu vyučování zjišťovaly

vhodně volenými otázkami i individuálním sledováním, zda žáci dosahují vytýčených výukových cílů. Tato zpětná vazba měla vliv na aktuální frontální i individuální korekční změny v probíhajících učebních činnostech. Střídání organizačních forem, pestrost metod výuky i jejich variabilita umožňovala žákům prožít pocit úspěšného uplatnění. Žáci byli vedeni k činnostem, při kterých sami objevovali, vyvozovali a hledali vlastní postupy k řešení. V průběhu těchto činností využívali různých věkově přiměřených informačních zdrojů. Pouze v jedné hodině vlastivědy se projevíly některé didaktické a organizační nedostatky (žáci se nepodíleli na tvorbě zápisu, upevňování nového učiva probíhalo v době, kdy někteří žáci ještě přepisovali zápis z tabule do sešitu ap.) i věcné nepřesnosti. Ve většině sledovaných hodin měli žáci možnost pracovat vlastním tempem, žákům s vývojovými poruchami učení byla věnována patřičná pozornost. Jako *cizí jazyk* byla ve 4. ročníku zařazena angličtina (vyučující s kvalifikací pro 2. stupeň školy), v 5. až 9. ročníku němčina (vyučuje nekvalifikovaná učitelka, avšak rodilá mluvčí). Hodiny anglického i německého jazyka byly organizačně promyšlené se střídáním skupinové i frontální práce, aktivním poslechem cizojazyčného textu i zařazením práce s učebnicí a různými pomůckami (karty se slovy, obrázkový materiál). Ve 4. ročníku nebyly užívány cizojazyčné pokyny, menší důraz byl kladen na správnou výslovnost při čtení textu a upevňování slovních spojení. Ve výuce německého jazyka v 9. ročníku žáci chápali cizojazyčné pokyny, což vedlo k udržení jejich pozornosti. Při aplikaci nově probraných mluvnických jevů se u některých žáků zřetelně projevíly znalostní nedostatky, zejména v oblasti slovní zásoby. Velmi nízká aktivita, způsobená obtížností učiva a vysokou absencí zejména prospěchově lepších žáků, negativně ovlivňovala průběh hodiny. V hodině *dějepis* měli žáci prostor pro vyjádření vlastních poznatků a názorů, byli vedeni ke schopnosti aplikovat učivo, dostatek času byl věnován k jeho procvičování a zapamatování. Žáci se také podíleli na tvorbě zápisu, což vedlo ke zlepšení přehlednosti v nově získaných informacích a lepšímu chápání historických souvislostí.

Ve všech hospitovaných hodinách byl zájem žáků a jejich aktivita podporována vstupní motivací, pouze ojediněle se nepodařilo motivovat žáky průběžně v celém vyučovacím čase, což vedlo k poklesu žakovského zájmu o učení. V oblasti interakce a komunikace byla pedagogy i žáky respektována dohodnutá pravidla jednání, ve vyučovacích hodinách byli žáci slušní a ukázněni. Všichni vyučující dávali žákům dostatečný prostor pro vyjadřování vlastního názoru, argumentaci a diskusi, ne vždy však byl ze strany žáků efektivně využit. Komunikativní dovednosti žáků byly na dobré úrovni.

Pozornost byla věnována rovněž ověřování vědomostí žáků, a to ústní i písemnou formou. Hodnocení žakovské práce - skupin i jednotlivců - probíhalo převážně verbálním způsobem většinou po bezprostředním žakovském výkonu. Bylo vždy zdůvodněné a odpovídalo skutečnosti. Žáci jsou však pouze ojediněle vedeni k sebehodnocení a hodnocení svých spolužáků.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy v cizím jazyce byly hodnoceny jako dobré, v ostatních sledovaných humanitních předmětech jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve vybraných přírodovědných předmětech v 1. až 9. ročníku (matematika, přírodověda, chemie, fyzika, přírodopis, zeměpis)

Týdenní časová dotace v předmětech na 1. stupni (matematika, přírodověda) a chemie na 2. stupni odpovídá učebnímu plánu. V předmětech matematika, fyzika, přírodopis a zeměpis na 2. stupni je týdenní časová dotace jednotlivých předmětů rozšířena vždy o dvě vyučovací hodiny.

V hospitovaných hodinách byla výuka zajištěna vyučujícími splňujícími podmínky OPZ s výjimkou matematiky v VI. třídě a zeměpisu v VII. a IX. třídě.

Všichni vyučující měli zpracované tematické plány a výuka probíhala v souladu s učebními osnovami. Stanovené cíle jednotlivých hodin byly přiměřené věku žáků a respektovaly jejich individuální vzdělávací potřeby. Někteří vyučující však nedokáží žákům tento cíl přesně formulovat a zaměřují jej s úvodní informací o organizaci hodiny. Žákům se specifickými poruchami učení věnovali vyučující zvýšenou pozornost, taktním způsobem je zapojovali do vyučovacího procesu a přispívali k jejich integraci do kolektivu třídy.

Prostředí učeben, ve kterých výuka probíhala, bylo estetické a odpovídalo cílům výuky. Vyučující efektivně využívali názorných tabelárních i trojrozměrných pomůcek, pracovních listů, žákovských atlasů a chemických tabulek. Ve fyzice bylo využito frontálních pokusů.

Motivace žáků vycházela především z pozitivních interpersonálních vztahů, využívala zkušenosti žáků z běžného života a opírala se i o řadu příkladů z praxe. Měla verbální i neverbální charakter. Vhodná volba metod přispěla k vyvolání a udržení zájmů žáků o probírané učivo. V průběhu výuky si vyučující neustále ověřovali, jak žáci chápou probírané učivo, upozorňovali je na vztahy mezi prvky probírané struktury a vedli žáky k systematickému myšlení. Zjištěné chyby byly využívány jako zpětná vazba ke zkvalitnění dalšího vyučovacího postupu. Ve sledovaných vyučovacích hodinách převažovalo pozitivní hodnocení, které přispívalo ke zvýšení sebedůvěry žáků. Hodnocení při zkoušení bylo objektivní a spravedlivé.

V organizaci hodin převládal frontální způsob výuky, který se střídal se samostatnou prací žáků a ve dvou navštívených hodinách (zeměpis, fyzika) bylo využito i skupinové práce. Výklad nové látky navazoval na prověřené znalosti z minulých hodin. Množství nových informací bylo přiměřené věku a schopnostem žáků. Pokyny pro činnost byly jasné a srozumitelné. Pouze u jedné vyučujícího se v hodině matematiky projevila jistá nesystematičnost v podání nové látky, nebylo také důsledně dbáno na přesný metodický postup. V některých hodinách byly žákům podávány doplňující informace a pokyny i v průběhu samostatné práce, což vedlo k jejich rozptylování. Na 1. stupni ve všech sledovaných hodinách spojených ročníků v jedné třídě se rovnoměrně střídala přímá práce učitelek s jednotlivými ročníky s jejich samostatnou prací.

Ojedinele nebyly v závěru hodin jasně shrnuty nové poznatky a provedeno závěrečné hodnocení práce žáků. Vzájemné hodnocení a sebehodnocení žáků nebylo využíváno.

Žáci v průběhu vyučování většinou respektovali dohodnutá pravidla jednání, vzájemná komunikace byla založena na oboustranné důvěře.

Jednotlivé předměty jsou v rozvrhu zařazeny v souladu s psychohygienickými požadavky.

Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve skupině vybraných přírodovědných předmětů jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Pro zjišťování výsledků vzdělávání svých žáků má škola vytvořen systém založený na využívání kontrolních srovnávacích prací (vždy za klasifikační období), využívány jsou rovněž standardizované testy. Pozornost je zaměřena především na žáky 5., 6. a 9. ročníku. Výsledky jsou vyhodnocovány a jsou přijímána adekvátní opatření. Systematická analýza zaměřená na odhalování neúspěchů jednotlivců prováděna není. Velmi dobrou úroveň má dlouholeté monitorování úspěšnosti žáků u přijímacích zkoušek na střední školy, v soutěžích a olympiádách.

Průběh a výsledky veškeré sledované výuky byly celkově velmi dobré.

TEMATICKÁ ZJIŠTĚNÍ

Začlenění tematiky ochrany člověka za mimořádných událostí a první pomoci do vzdělávacího programu

Na základě Pokynu MŠMT (čj. 12 050/03-22) s účinností od 15. března 2003 byly na sledované škole platné učební dokumenty vzdělávacího programu Základní škola doplněny k datu platnosti dodatkem „Ochrana člověka za mimořádných událostí“ (čj. 13 586/03-22). Sledovaná tematika byla zapracována do ročního plánu školy a zpracována v samostatných směrnících (evakuační a traumatologický plán ap.). Kontrolou zápisů v třídních knihách za kalendářní rok 2003, vypracovaných časově tematických plánů, zápisů z jednání pedagogických rad a provozních porad bylo zjištěno, že je vhodně zapracována do časově tematických plánů, a to v 1. až 4. ročníku do předmětu prvouka, v 5. ročníku tělesná výchova, v 6. až 9. ročníku přírodopis, rodinná, občanská a tělesná výchova; učivo je vždy přizpůsobeno věku žáků. V ročnících 1. stupně je rozsah výuky ve výše uvedených předmětech 6 hodin ročně, v ročnících 2. stupně činí roční časová dotace v průměru 10 hodin. V třídních knihách nejsou většinou o probírané tematice pořízeny zápisy, poněvadž jí není vždy věnována celá vyučovací hodina. Probraná látka sledované tematiky je však vedena v žákovské dokumentaci (sešity pro prvouku, občanskou, rodinnou výchovu, přírodopis). Teoretické znalosti žáků jsou doplňovány o praktické dovednosti (1x až 2x ročně probíhá cvičení v terénu). V dané problematice spolupracuje škola s Hasičským záchranným sborem formou provádění vzdělávací a osvětové činnosti pro žáky. Materiální podmínky jsou na průměrné úrovni; ačkoli má škola dostatečné množství pomůcek pro teoretické vzdělávání v této oblasti (učebnice, brožury, videokazety), chybí nebo je nedostatek pomůcek pro praktický nácvik (ochranné masky, obvazový materiál, nosítka ap.). Na základě výsledků znalostního testu (v době inspekce bylo z důvodu nemoci 50 % žáků 9. ročníku nepřítomno) jsou znalosti žáků ve sledované oblasti na dobré úrovni.

Celkově je začlenění a realizace sledované tematiky do vzdělávacího programu školy hodnoceno jako velmi dobré.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Soulad zřizovací listiny a rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení

Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních a školských zařízení je v souladu se Zřizovací listinou.

Další aktivity školy, které významně ovlivňují její činnost

Škola každoročně organizuje akce v době vyučování i mimo něj podporující všestranný rozvoj svých žáků. Mezi nejvýznamnější patří každoročně realizovaný *Ekologický program školy* zapracovaný do celoročního plánu práce. Garant programu z řad pedagogů koordinuje ekologickou výchovu na škole, účastní se seminářů, kurzů a školení, získané informace předává ostatním pedagogům na společných jednáních. Hlavní náplní uvedeného programu je ochrana životního prostředí. Tematika je zařazena do všech zejména přírodovědných

předmětů. Aktuální informace z odborné literatury jsou žákům předávány prostřednictvím vyučujících a individuálním vyhledáváním na INTERNETU (trvalý přístup). Ekologická témata jsou také součástí pracovní náplně kroužků s přírodovědným zaměřením, které při škole pracují (rybářský, biologicko-ekologický). Celý systém ekologické výchovy je podporován dalšími aktivitami (sběr léčivých bylin a druhotných surovin, dodržování pitného režimu, zdravá výživa, pobyt v přírodě, péče o exteriér školy, pěstování okrasných květin, besedy s odborníky z oblasti ekologie a životního prostředí, účast v ekologických soutěžích a biologické olympiádě, ekologický poznávací zájezd ke Dni Země). Ekologické aktivity školy jsou podporovány obcí, významná je i spolupráce s občanským sdružením PJ SOJKA, které pro žáky pořádá besedy, poznávací zájezdy do CHKO Jeseníky. Ve spolupráci s uvedenými subjekty má škola pro letošní školní rok v plánu vybudovat naučnou stezku do okolí Horního Města zaměřenou na přírodní zajímavosti a hornickou minulost oblasti.

V rámci projektů Moravskoslezského kraje byl školou vypracován projekt *Radost na horách* na podporu prevence sociálně patologických jevů. Realizace projektu (především poznávací zájezdy) se uskutečnila v podzimním období letošního školního roku. Na řadě akcí tohoto projektu (zejména ekologické poznávací zájezdy) se finančně podílela škola, ekologické sdružení SOJKA, část byla hrazena z financí projektu.

Škola ve spolupráci se Střediskem volného času Rýmařov poskytuje svým žákům také širokou nabídku kroužkové činnosti pod vedením učitelů a rodičů (dva sportovních her, dva počítačové, rybářský, jezdecký, stolní tenis, angličtina, knihovnický), organizuje a zapojuje se do naukových, sportovních a uměleckých soutěží v rámci školy i regionu. Připravuje i další aktivity v souvislosti s významnými událostmi obce a školy (karneval, zájezdy pro rodiče a děti, Vítání jara, školní akademie, Do-re-mi ap.) regionu, státu i Evropy (např. Evropský den jazyků, Olympijský den, oceňování úspěšných žáků školy ap.). Veškeré aktivity školy jsou pozitivně hodnoceny rodiči, obcí i žáky.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Povinná dokumentace školy dle § 38a odst. 1 zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů:
2. Personální dokumentace - osobní dokumentace všech pedagogických pracovníků školy ve školním roce 2003/2004
3. Rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení vydané MŠMT ČR pod čj. 24 144/03-21 ze dne 2003-09-02 s účinností od 2004-01-01
4. Dokumentace třídních učitelů (třídní knihy třídní výkazy, katalogové listy žáků)
5. Organizační řád školy vydaný 2003-01-01 se změnami k 2004-01-01 obsahující směrnice: Řád školy, Provozní řád, Pracovní řád pro zaměstnance, Přítomnost zaměstnanců na pracovišti, Organizační struktura školy včetně zastupování ředitele školy v době jeho nepřítomnosti, Plán práce školy na školní rok 2003/2004 včetně měsíčních plánů, Minimální preventivní program na školní rok 2003/2004, Hospitační a kontrolní činnost, Rozvrhy hodin pro všechny třídy 1. až 9. ročníku pro školní rok 2003/2004, Dozory pedagogických pracovníků, Vnitřní platový předpis, Evakuační plán, Požární poplachové směrnice pro školní rok 2003/2004, Traumatologický plán, Provozní řád pracovišť se zvýšeným bezpečnostním rizikem, Preventivní a kontrolní činnost na úseku BOZP a PO, Komunikace,

- jednání, poskytování informací, Odvolání proti rozhodnutí ředitele školy, Vyřizování stížností, podnětů a oznámení, Povinnosti při výkonu dozorů pedagogů nad žáky
6. Záznamy z pedagogických rad za školní rok 2003/2004
  7. Kniha úrazů pro školní rok 2003/2004
  8. Protokoly a záznamy o provedených kontrolách za školní rok 2003/2004
  9. Zřizovací listina vydaná Zastupitelstvem obce Horní Město vydaná pod čj. 90/21/f ze dne 2002-07-16 včetně provedené změny vydané pod čj. Star/637/02 ze dne 2002-09-23 a dodatku č.1 ze dne 2003-06-12 s platností od 2004-01-01
  10. Potvrzení ředitele školy ve funkci vydaným usnesením Zastupitelstva obce Horní Město č. 93/22/b ze dne 2002-09-19 a potvrzeným starostkou obce dne 2002-10-01
  11. Výjimka z počtu žáků čj. 15 350/03-22 vydaná MŠMT ČR dne 2003-03-12 udělena po dobu jednoho roku na školní rok 2003/2004
  12. Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2002/2003
  13. Statistický výkaz pro ZŠ Škol (MŠMT) V3-01 podle stavu k 2003-09-30
  14. Dokumentace žáků se speciálními vzdělávacími potřebami pro škol. rok 2003/2004
  15. Hospitační záznamy vedení školy za školní rok 2003/2004
  16. Časově tematické plány hospitovaných předmětů
  17. Zápisy z porad metodického sdružení
  18. Učební plány tříd pro daný vzdělávací cyklus
  19. Podkladová dokumentace inspektorů
  20. Grafické práce žáků

ZÁVĚR

Hodnocení personálních podmínek vzdělávání a výchovy

Výuka ve vybraných humanitních a přírodovědných předmětech z hlediska počtu týdně odučených hodin je zabezpečena převážně kvalifikovaně. Přímým pozorováním v hospitovaných hodinách sledovaných předmětů bylo zjištěno, že většina sledované výuky má velmi dobrou úroveň. Tato skutečnost vyplývá z funkční spolupráce učitelů i podpory dalšího vzdělávání pedagogů ze strany ředitele školy. K tomu, z hlediska možností, přispívá i optimální skladba úvazků řešená vzhledem ke vzdělání, odbornosti a zkušenostem učitelů. Kontrolní činnost je plánovitá, pravidelná, výsledky z ní jsou průběžně analyzovány, případné nedostatky ihned řešeny a jsou přijímána okamžitá opatření.

Hodnocení materiálně-technických podmínek vzdělávání a výchovy

Prostředí a prostory, v nichž probíhá výuka, jsou z hlediska vybavení funkční, prostorové, světelné i tepelné podmínky odpovídají psychohygienickým zásadám. Pro sledované předměty má škola vybudované ucelené řady učebnic. Kabinetní sbírky a sbírky odborných učeben obsahují vzhledem k realizovanému vzdělávacímu programu dostatečné množství základních pomůcek (většinou však morálně zastaralých) včetně audio a video techniky a pomůcek pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, některé aktuální pomůcky si vyučující připravují sami. Citelná je však absence odborných učeben či jejich vybavení. Na základě plánovité činnosti ředitele školy a možností zřizovatele jsou pomůcky i další vnitřní

vybavení školy postupně doplňovány a inovovány. Ve sledované výuce byla většina pomůcek účelně využívána, což podporovalo žákovskou aktivitu i zájem o probírané učivo.

Hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání a výchovy

Většina hospitovaných hodin byla řádně promyšlená a připravená. Bezprostřední příprava učitelů vycházela z tematických plánů zpracovaných individuálně i v rámci činnosti metodického sdružení. Organizace hodin byla převážně efektivní, metody a formy volili vyučující vzhledem k potřebám výuky. Dle míry pedagogických zkušeností byla v hodinách využívána vstupní i průběžná motivace, od níž se odvíjela komunikace mezi učiteli a žáky i celkový průběh vyučovacích hodin. Pozornost je věnována žákům se specifickými vzdělávacími potřebami a žákům prospěchově slabším. Talent a individuální zájmy žáků jsou podporovány bohatou nabídkou mimoškolních aktivit. V hodnocení žáků převažovalo pozitivní verbální hodnocení vždy bezprostředně po výkonu jednotlivců či skupin, čímž byla zajištěna zpětná vazba. Ve většině sledovaných hodin byla zřetelná velmi dobrá úroveň interakce a komunikace, osobnosti učitelů pozitivně ovlivňují, zejména ve třídách nižšího stupně, psychosociální klima.

Výsledky vzdělávání jsou vedením školy sledovány, učební osnovy byly (od počátku školního roku k datu inspekce) ve všech sledovaných předmětech plněny.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Složení týmu	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Olga Grossmannová	Olga Grossmannová
Členové týmu	Mgr. Ivan Tuček	Ivan Tuček

V Bruntále dne 20. února 2004

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 20. února 2004

Razítko

Ředitel školy, nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení

Podpis

Mgr. David Náhlík

David Náhlík

Dle § 19 odst. 7 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekce do 14 dnů po jejím obdržení na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Česká školní inspekce, Nádražní 20, 792 01 Bruntál. Připomínky k obsahu inspekční zprávy se stávají její součástí.

Hodnotící stupnice:

Stupeň
Vynikající
Velmi dobrý
Dobrý
Vyhovující
Nevyhovující

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Krajský úřad – odbor školství, mládeže a sportu, 28. října 117, 702 18	2004-03-15	n1-1107/04-11011
Zřizovatel: Obec Horní Město 97, 793 44	2004-03-15	n1-1108/04-11011

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány.